

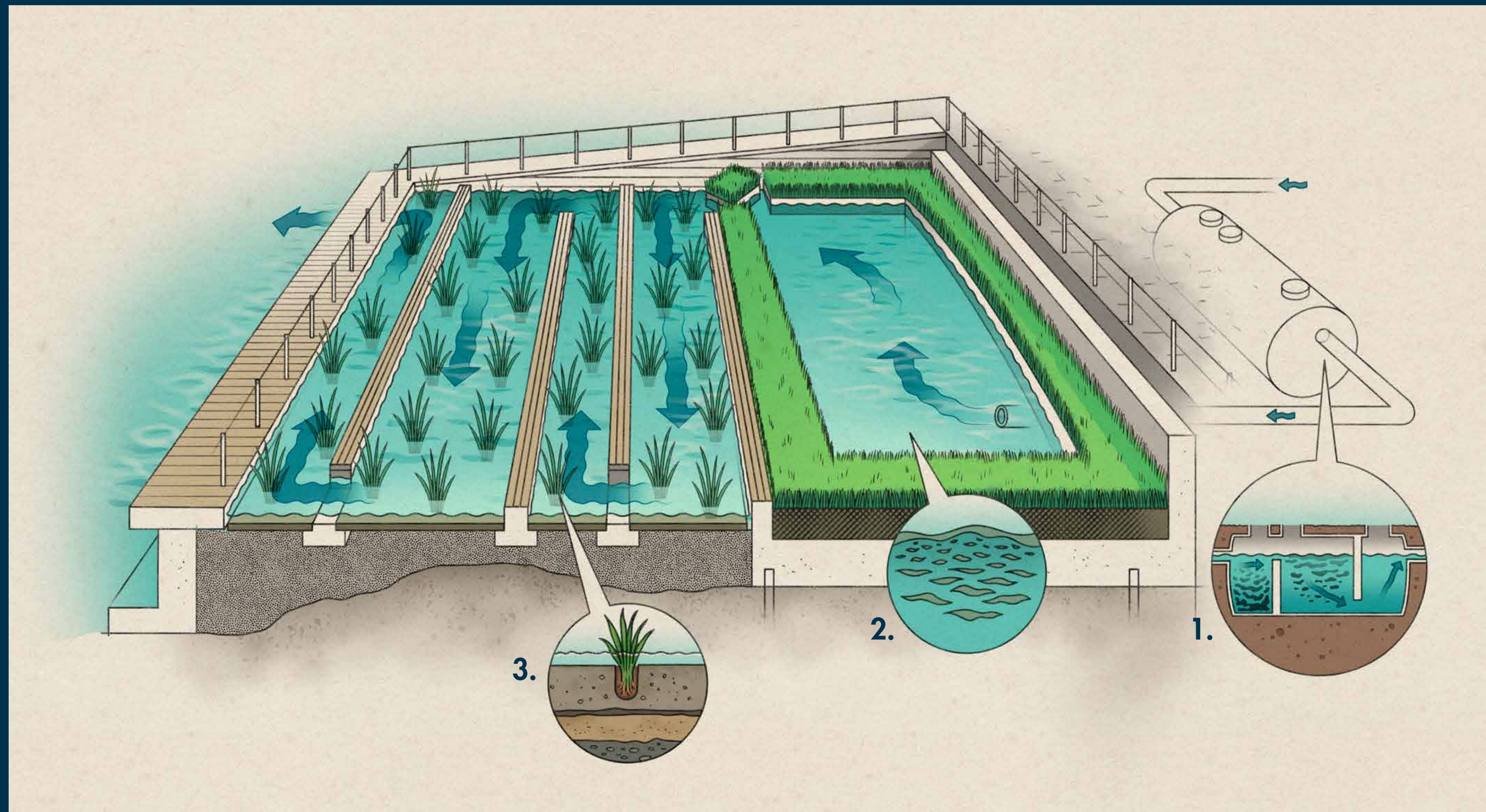
Lugnets urbana våtmarksanläggning

Vad är dagvatten och varför behöver det tas om hand?

Regn- och smältvatten som rinner på marken kallas dagvatten. I naturen tas dagvattnet upp av växter, eller renas när det passerar genom marken på sin väg mot sjöar och grundvatten. Men i en storstad som Stockholm med många tak och asfalterade ytor rinner dagvattnet istället snabbt mot sjön och hinner inte renas naturligt på vägen. Utöver att dagvattnet sköljer med sig föroreningar kan det också orsaka översvämningar. För att minska belastningen på stadens vattenområden är det viktigt att ta hand om dagvattnet på ett effektivt sätt. I det arbetet spelar konstgjorda reningsanläggningar som denna en mycket viktig roll.

Varför ligger det en dagvattenanläggning just här?

Det här är en så kallad våtmarksanläggning som består av en damm, omsluten med en flytande vassbädd. Dagvattnet som hamnar här kommer från närliggande gator i området. Dagvattnet renas i anläggningen och minskar mängden miljöbelastande ämnen att hamna i Hammarby sjö, inte minst fosfor och kväve samt tungmetaller som koppar och zink. Anläggningen består av en djupare dammdel och en grundare våtmarksdel med planterade växter som bidrar till reningen.

Hur fungerar anläggningen?

1. Oljeavskiljning

Precis innan dagvattnet når dammen passerar det en oljeavskiljare. Här skiljs olja och andra föroreningar bort från dagvattnet. Vid större regn kan delar av dagvattenflödet passera för att inte överbelasta oljeavskiljaren. Den töms med jämna mellanrum av en spol- och sugbil.

2. Sedimentering

I sedimenteringen renas partiklar som fosfor, kväve och tungmetaller bort från dagvattnet. I bassängens första del sjunker de grövre partiklarna till botten. Ju mindre partiklarna är desto mer tid behöver de för att sedimentera.

3. Våtmarkszon

Efter dammen passerar vattnet en grund våtmarksyta i sektioner med planterade växter i en bädd av singel för naturlig rening av föroreningar som kan finnas kvar.

Så kan du bidra till renare vatten.

Med små och stora handlingar kan alla bidra till renare vattendrag. Kasta inte fimpar, snus, tuggummi eller annat skräp på marken. Tänk också igenom hur du använder bilen. Kör inte i onödan, släpp ut mindre avgaser och tvätta alltid bilen i en hall med brunnar som tar hand om smutsvattnet.

Vill du veta mer?

Skanna av QR-koden för mer info.

Växter i våtmarkszonen

Våtmarksytan består av sektioner med planterade växter i en bädd av singel. Här kan växterna ta upp näringsämnen som fosfor och kväve från vattnet. Blommande våtmarksväxter är dessutom pollen- och nektarresurs för många insekter som humlor och andra vildbin. Vissa växter har en renande funktion. Andra har planterats för att de är vackra.

Rosa Näckros; *Nymphaea Marliacea Rosea*

Den rosa näckrosen blommar i juni – september och har planterats in främst för dess vackra och dekorativa egenskaper. Men denna vattenväxt renar också vattnet, håller alger borta och ger skugga för fiskar. Bladen är mellangröna, ofta purpurskimrande. Blommorna är upp till 20 cm stora, halvfyllda, rosa och har spetsiga eller rundade kronblad och stor ståndarsamling. Flera sorter doftar.

Bladvass; *Phragmites australis*

Bladvass minskar mängden näringsämnen i vattnet. Den kan bli 5 meter hög och ungefär lika lång under mark. Jordstammen är krypande och oftast under vatten. Från denna skjuter strån upp. Bladvassens strån är släta, utan hår eller åsar och har många nod. Bladen är 20 – 30 mm breda och kan bli en halv meter långa, men oftast mindre. Bladvass växer i de flesta våtmarker, men trivs bäst i näringsrika sjöar.

Gul svärdslija; *Iris pseudacorus*

Även den gula svärdslijian reducerar mängden näringsämnen i vattnet. Växtens jordstammar är vågräta och rosa med solida stjälkar som når cirka 70 – 150 cm i höjd. Bladen är svärdslika och böjda i toppen, mörkgröna eller grågröna mot basen, med tjock mittnerv. Blomställningarna har 4 – 12 blommor, med gröna högblad vars kanter är bruna. Blommorna blir klargula med bruna markeringar och små inre hyllelikar. Blommar juni-juli.

Flaskstarr; *Carex rostrata*

Flaskstarr har relativt god förmåga att ta upp tungmetaller och skiljer sig från blåsstarren genom sina bredare och ovan mitten tvärt hopdragna fruktgömmen, liknande små flaskor med smal hals. Strået är trubbkantigt och slätt med blågröna blad som hos flaskstarr är helt smala och rännformigt hopvikta.

Fackelblomster; *Lythrum salicaria*

Fackelblomster är bra för pollinatörer och blommande växter gör dessutom dammen mer tilltalande, utan att det påverkar reningfunktionen på ett negativt sätt. Det är en praktfullt blommande ört med purpurrod blomspira som bland annat kan återfinnas i snårvegetationen vid sjöars steniga stränder.

Vattenspilört; *Persicaria amphibia*

Persicaria amphibia är en undervattensväxt med en förmåga att filtrera partiklar, vilket ger klarare vatten. Den återfinns naturligt i ett stort område över norra hemisfären. Denna perenna art växer i många typer av våta livsmiljöer, som i dammar, bäckar och kärr, antingen nedsänkt eller flytande. Den förökar sig huvudsakligen vegetativt och bildar i vatten stora enhetliga bestånd. Blir cirka 10 – 150 cm hög.

Knappsväv; *Eleocharis palustris*

Knappsväven har planterats in för sina dekorativa egenskaper. Den är ett lågvuxet, flerårigt gräs som blir cirka 10 – 60 mm högt. Stjälken är mörkgrön, trind, fylld och styv, ofta 1 – 2 mm tjock. Jordstammen är rikligt grenad och vågrät med luftskott. Stjälken saknar blad och basen har två slidor, ofta rödaktiga.

Vattenklöver; *Menyanthes trifoliata*

Vattenklöver blommar redan i slutet av maj eller i början av juni med korta, uppriktiga klasar av egendomliga vackra blommor. Kronflikarna är invändigt snövita och tätt fransade av mjuka, vita hår.

Växter bidrar med rening på flera sätt:

- Biologiskt upptag av lösta föroreningar och näringsämnen
- Ökar sedimentationen av partikelbundna föroreningar
- Bidrar som kolkälla för kvävefixerande bakterier som är viktiga för att kvävereningen ska fungera
- Bidrar till en plats för dessa mikroorganismer att leva på, då de inte är frilevande i vatten
- Motverkar algblomning